

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора наук із соціальних комунікацій,

Воскобойнікової-Гузєвої Олени Вікторівни

на дисертацію Половинчак Юлії Миколаївни

«Бібліотека в системі мережевих інтерактивних практик формування національної ідентичності», подану на здобуття наукового ступеня

доктора наук із соціальних комунікацій за спеціальністю

27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена її спрямованістю на вирішення важливого суспільного та наукового завдання – з'ясування значення і потенціалу бібліотеки як соціального інституту у процесах формування та трансформацій ідентичності в сучасних інформаційно-комунікаційних умовах. Розвиток бібліотечної діяльності, визначення її завдань і цілей у задоволенні інформаційних потреб українського суспільства на сьогодні пов'язаний із низкою чинників, серед яких – світоглядні трансформації як результат демократизації суспільних відносин та розбудови української держави, необхідність протидії зовнішній агресії.

Питання ідентичностей набуває особливої актуальності у цих умовах, оскільки усвідомлення належності до спільноти – громадянської, регіональної, професійної чи іншої – значним чином визначає мотивацію, способи дії, пріоритети індивідів і груп. Відтак, саме сформованість, стійкість соціальних ідентичностей значним чином визначає ефективність нації у вирішенні викликів сучасності. Ці процеси розгортаються на тлі форсованої інформатизації усіх галузей, зростанням значення інформації та комунікації. За цих обставин роль бібліотек як загальносуспільних інформаційних та соціокультурних інститутів зростає, що вносить корективи в структуру бібліотечної практики як в контексті інтенсифікації соціокультурної діяльності, так і в орієнтації на інтелектуально-інформаційні

її напрямки. У зв'язку з останніми виникають нові наукові, організаційні, технологічні завдання, що передбачають роботу з великими обсягами інформації, яка є відображенням соціокультурних процесів і потребує фіксації, збереження, аналітичного опрацювання.

Зазначені процеси є складними у всіх своїх вимірах і, водночас, об'єктивно важливими для суспільства в якості базової складової розвитку. У зв'язку з цим тема докторської дисертації Половинчак Юлії Миколаївни «Бібліотека в системі мережевих інтерактивних практик формування національної ідентичності» є актуальною, а успішна реалізація дисертаційних напрацювань, орієнтованих на задоволення суспільних запитів, сприяє вдосконаленню бібліотечної практики.

Актуальність теми дослідження підтверджується тим, що вона є складовою планових науково-дослідних тем Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «Розвиток інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в процесі демократичних перетворень українського суспільства» (2007–2009 рр., 0107U000402), «Інформаційно-аналітичний чинник подолання кризових явищ в українському суспільстві» (2010–2012 рр., 0110U000027), «Оптимізація інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в умовах інтенсифікації інформаційних обмінів» (2013–2015 рр., 0113U000098) та «Шляхи підвищення ефективності функціонування соціальних комунікацій в умовах посилення глобальних інформаційних впливів» (2016–2018 рр., 0116U000200). Авторка є співвиконавцем та керівником окремих напрямків досліджень за вказаними темами, що підтверджує як наукову, так і практичну значущість дисертаційного дослідження Ю.М. Половинчак, реальність впровадження висновків і рекомендацій дисертації в практику діяльності бібліотек.

Обрана тема дослідження відповідає паспорту спеціальності 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство та безумовно є актуальною в контексті дослідження бібліотеки як інтегративного

соціального інституту із потужним потенціалом формування і підтримання світоглядних та ідейних цінностей у суспільстві.

Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації є достатнім і забезпечується залученням ґрунтовної джерельної бази і відповідною методологічною основою, що визначена дисертанткою на базі комплексу взаємодоповнюючих теорій і методів дослідження. Зважаючи на проблему дослідження – бібліотечний дискурс національної ідентичності, його акцент було зроблено на комунікаційному аспекті функціонування бібліотеки. При цьому сама бібліотека розглядається як інтегративний соціальний інститут, універсальний інформаційно-комунікаційний центр (С. 51). Виходячи із соціокомунікаційного підходу дисертанткою було здійснено дослідження діяльності бібліотек в контексті трансформації колективних ідентичностей, а саме – фіксацію, моніторинг, опис, аналіз та інтерпретацію даних, що розкривають взаємний вплив бібліотеки як соціального інституту та соціуму, створюють систему суспільної взаємодії. Застосування інституціонального підходу дозволило дисертантці досліджувати бібліотеку як елемент соціокультурної інфраструктури сучасного суспільства, призначення якої, серед іншого – сприяння виробленню ціннісних і світоглядних преференцій, що забезпечували б сталий розвиток, обґрунтовуючи таким чином погляд на бібліотеку як суб'єкт ідентичнісних систем сучасного суспільства.

Плідним також видається розгляд бібліотеки з позицій синергетики, згідно якого досліджується активне включення бібліотек у інтерактивну комунікацію, адаптація бібліотек до нових комунікаційних реалій.

Розробка субординованої системи методів, систематизованих на чотирьох рівнях: загальнофілософському, загальнонауковому, конкретно-науковому та спеціальних методів бібліотекознавства (діалектичного, системного аналізу та синтезу, абстрагування, термінологічного аналізу, проблемно-хронологічного, історико-генетичного, соціологічних методів, інтент-, контент- та дискурс аналізу, методів порівняльного

бібліотекознавства) дало змогу дослідити співвідношення колективних ідентичностей та бібліотеки як складної системи, їх взаємовпливи, зробити висновки стосовно функцій і специфіки ідентичнісних практик, у здійсненні яких беруть участь бібліотеки. У зв'язку з цим дисертаційне дослідження Ю. М. Половинчак містить логічно умотивовані і аргументовані висновки та рекомендації.

Вірогідність одержаних результатів забезпечується чіткістю визначення мети та завдань дослідження, обґрунтованістю підходів щодо їх реалізації. Основні положення і висновки дисертаційної роботи спираються на ґрунтовне дослідження й аналіз історіографічної джерельної бази, що включає наукові праці дослідників різних сфер діяльності. Висновки, зроблені авторкою в процесі роботи над дисертацією, відповідають меті і завданням дослідження, містять доказове та логічне узагальнення отриманих результатів. Достовірність положень та висновків, представлених дисертанткою, не викликає сумнівів.

Повноту викладу основних наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації засвідчує зміст 39 наукових публікацій, зокрема 1 монографії та 22 статей у фахових наукових виданнях (14 у наукових виданнях, занесених МОН України до переліку наукових фахових видань України, 8 у закордонних наукових періодичних виданнях). Широкий спектр міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференцій та круглих столів, за матеріалами яких опубліковано 16 тез доповідей, дозволили провести ефективну апробацію результатів дослідження.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні генетичного зв'язку бібліотек із ідентичнісними процесами та актуалізації цієї функції в умовах інформаційного суспільства. Теоретичне визначення значення бібліотек як агентів (носіїв маркерів ідентичності) та суб'єктів (учасників процесів із вироблення, трансформації, представлення) колективних, зокрема, національних, ідентичностей та переконливо доведений суб'єкт-об'єктний

діалектичний зв'язок бібліотеки з національним наративом є важливим результатом проведеного дослідження.

У дисертації вперше системно і переконливо виявлено та узагальнено роль бібліотек у реалізації основних мережових ідентичнісних практик, запропоновано введення до наукового обігу низки наукових понять, запровадження яких сприятиме ефективності подальших досліджень та практичної діяльності бібліотек.

Доведена ефективність методу критичного дискурс-аналізу для дослідження бібліотечної діяльності становить наукову цінність з точки зору розвитку бібліотекознавства як складової соціогуманітаристики. Розроблені авторкою засади досліджень соціальних медіа, що базуються на системі авторських узагальнень характеристик мережового інформаційного простору загалом та його інтерактивної складової зокрема, матимуть застосування у низці подальших досліджень, пов'язаних із широким колом питань дослідження сучасного інформаційного простору.

Виявлені і систематизовані основні стратегії кумуляції бібліотеками інформації, створеної в інтерактивному інформаційно-комунікаційному просторі, є передумовою для подальшого розгортання цієї складової бібліотечної діяльності та її теоретичного осмислення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні напрацювань для вдосконалення соціокультурної та інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек. Насамперед, це стосується розробки і застосування методик участі бібліотек у ідентичнісних практиках – комеморації, символізації інформаційного простору, формування національного наративу та ін. Здійснена у дисертаційному дослідженні систематизація бібліотечних стратегій кумуляції інформації інтерактивного простору сприятиме впровадженню відповідних напрацювань у бібліотечну практику. Окрім цього, розроблені у дисертаційному дослідженні методики аналізу мережевої інформації будуть корисними при створенні різних видів бібліотечних інформаційно-інтелектуальних продуктів, зокрема, досліджень

специфіки розвитку національного інформаційного простору, а також при підготовці тематичних циклів інформаційно-аналітичних матеріалів у відповідності із суспільними запитами, що є внеском у розвиток системи бібліотечно-інформаційного обслуговування.

Перспективним видається також використання результатів дисертаційного дослідження при підготовці навчально-методичних курсів і посібників для студентів закладів вищої освіти, що готують фахівців для роботи в бібліотечно-інформаційній галузі. Таким чином, дисертація має істотне науково-теоретичне і практичне значення.

Структура наукового дослідження відповідає меті, завданням, авторській логіці дослідження основних аспектів обраної проблеми.

У першому розділі дисертаційного дослідження авторкою визначено теоретико-методологічну базу роботи, зокрема, переконливо обґрунтовано вибір методологічної основи дослідження, в ході ґрунтового аналізу напрацювань науковців різних галузей розкрито його теоретичне підґрунтя, висвітлено джерельну базу.

Авторський огляд наукових публікацій, результати яких заклали теоретичні основи для вивчення участі бібліотек у процесах забезпечення спадкоємності та трансформації національної ідентичності із врахуванням впливу на ці процеси формування та поширення інтерактивного інформаційного простору дозволив дисертантці, з одного боку, довести суспільну та наукову затребуваність відповідного дослідження, а з іншого – прийти до висновку про відсутність узагальнюючих праць, що висвітлювали б зв'язок між інтенсифікацією ідентичнісних практик та розвитком інтерактивного простору, а також ролі бібліотеки як соціокультурного інституту у творенні, трансформації, кумуляції, трансляції ідентичнісного дискурсу.

Переконливим видається висновок дослідниці щодо формування принципово нового інформаційно-комунікаційного простору як одного з ключових чинників трансформацій бібліотечної діяльності. На підставі цього

узагальнення дисертантка цілком слушно, на нашу думку, у своєму історіографічному аналізі зупиняється на роботах, що окреслюють уявлення про новітній інформаційний простір та його специфіку. У центрі уваги дослідниці – Інтернет, як «новий тип комунікації, плацдарм творення нового суспільства та як потенційне середовище формування соціально-культурної практики, заснованої на об'єднанні вже існуючих практик та вироблення нових» (С. 39).

Цілком доцільним варто визнати ґрунтовний розгляд у першому розділі таких засадничих для дослідження явищ як інтернет-дискурс та інтернет-комунікація в контексті науково-аналітичної діяльності бібліотек. Наукову цінність має з'ясована авторкою специфіка аналізу інтерактивного інформаційно-комунікаційного простору як площини реалізації дискурсивних практик та обґрунтована у зв'язку з цим наукова валідність дискурсивного аналізу у бібліотекознавстві.

У *другому розділі* дисертаційного дослідження розглянуто ідентичнісні системи соціальних медіа, зокрема і в діяльності бібліотек. Для виявлення таких систем дисертантка запропонувала та обґрунтувала узагальнююче визначення поняття "національна ідентичність", під якою розуміє явище самоідентифікації з нацією як самобутньою спільнотою (суб'єктивне відчуття приналежності до спільноти), що її переживають особи або групи як солідарність (відчуття спільної історичної долі та актуальних інтересів) на основі світоглядних уявлень (С. 104).

Конструктивістський підхід, обраний та обґрунтований дисертанткою як оптимальний для дослідження нації дозволив авторці ув'язати процеси відбору, інтеграції та диференціації різних ідентифікацій, що реалізовується різними інформаційними і культурними інститутами, із діяльністю бібліотек як суб'єктів таких процесів. Таким чином дисертанткою було переконливо обґрунтовано діалектичний зв'язок у соціокультурних процесах національної ідентичності та бібліотек. Ґрунтовний аналіз ролі бібліотек у національному русі в історичній ретроспективі, проведений дисертанткою, дозволив їй

довести роль бібліотек як символів національної ідентичності та водночас як суб'єктів її творення, трансформації і підтримання.

Не можна не погодитись із доцільністю та науковою і суспільною затребуваністю вивчення мережевого середовища як простору самоідентифікації і трансформації колективних ідентичностей. Проте, саме в цій частині дисертаційної роботи, зокрема у змісті параграфів 2.2. та 2.3. роль бібліотек у вищезазначених процесах, на нашу думку, розкрита недостатньо.

Дисертантка цілком слушно вказує на те, що самоідентифікація в орієнтирах сучасного інформаційно-комунікаційного простору характеризується амбівалентністю і ситуативністю та пов'язує з цими особливостями актуалізацію ролі інформаційних інститутів, зокрема і бібліотек, як суб'єктів інформаційно-комунікативної діяльності, у сучасних ідентичнісних практиках.

Заслуговує на увагу схематизація основних ідентичнісних практик конвергентного медіа-простору (С. 175): за інституційним принципом; за сферами життя; за видами діяльності. Висновок про перенесення у конвергентний медіа-простір традиційних усталених соціальних практик та формування нових, пов'язаних із специфікою інформаційного простору поряд із виокремленням найбільш ефективних ідентичнісних практик має перспективи використання у бібліотечно-інформаційній діяльності та подальших теоретичних дослідженнях.

Саме у *третьому розділі* знайшла конкретну реалізацію засаднича для дослідження теза про функціонування бібліотек як суб'єктів формування, збереження та трансляції національного наративу. Національний наратив трактується дисертанткою як сукупність ідентичнісних текстів, яка формує уявлення нації про себе, твориться і переосмислюється в різноманітних практиках.

Здійснений в дисертації аналіз представлення національних бібліотек у інформаційному інтерактивному просторі дозволив обґрунтувати висновок про те, що в інформаційну добу бібліотека зберігає статус одного із символів

культурної самобутності та самодостатності спільноти – через розкриття фондів як відображення культурної унікальності, популяризацію цифрових ресурсів, що об'єднують значимі для нації тексти, та з огляду на спрямованість бібліотечних представництв на творення включеної спільноти. Таким чином Ю.М. Половинчак доводить діалектичний взаємозв'язок бібліотеки і національного наративу: його складової як символу самобутності нації; як суб'єкта творення національного наративу через реалізацію меморіальної функції та водночас через участь у сучасних інтерактивних практиках творення національного дискурсу, результатом якого стає осмислення та засвоєння національного наративу. Таким чином, визначений авторкою суб'єкт-об'єктний діалектичний зв'язок бібліотеки та національного наративу можна вважати переконливо доведеним.

Цілком логічним видається дослідження особливостей інтерактивного інформаційно-комунікаційного простору у контексті вивчення проблеми національного наративу, оскільки йдеться про розвиток неформальних каналів його трансляції на основі соціальних медіа.

Аналіз теоретичних напрацювань та узагальнення бібліотечного досвіду представлення у мережі значимих текстів дозволили запропонувати авторське уточнення класифікації рівнів конвергенції: поряд із інституційною та функціональною запропоновано новий вид – суб'єктну конвергенцію, що описуватиме зрощення і змішування ролей: читача, автора, співавтора, експерта, перекладача, критика тощо.

Дисертантка слушно визначає питання відбору ресурсів, що відображають ідентичнісні практики, як площину реалізації кумуляційної функції бібліотек.

Важливим здобутком *четвертого розділу* є проаналізовані та систематизовані стратегічні напрями бібліотечно-інформаційної діяльності із збереження національного наративу. По-перше, зроблено висновок про невиноробленість підходів до збереження створених в електронному форматі матеріалів на відміну від збереження оцифрованих матеріалів, щодо яких

напрацьовані деякі підходи. Водночас дисертантка наголошує на тому, що саме електронна інформація, і особливо та, що є результатом інтерактивної комунікації, з одного боку – характеризується унікальністю та найвищою загроженістю зникнення, і саме тому є важливим об'єктом бібліотечного збереження; з іншого – є найбільш проблемним і складним об'єктом, головним чином на етапі відбору, що пов'язано, по-перше, з масштабами продукування інформації в інтерактивному просторі, по-друге, з дисперсним характером текстів та їх конвергентними характеристиками. Виявлені та систематизовані дисертанткою особливості таких текстів, дозволили їй прийти до висновку про неефективність класичних проблемного та проблемно-хронологічного підходів, використання яких при збереженні інформації, що характеризує соціокультурні практики в інтерактивному середовищі, є досить обмеженим інструментом.

Проведений аналіз діяльності із забезпечення збереженості матеріалів інтерактивного простору різними бібліотеками та архівами дозволив виокремити і охарактеризувати систему підходів до кумуляції національного наративу інтерактивного інформаційно-комунікаційного простору: автоматичне «захоплення» контенту; відбір і систематизація та попередньо визначеними тематичними векторами; модерування як залучення до колаборативної взаємодії користувачів.

В розвиток концепції поняття «мережевої україніки» обґрунтована наукова валідність визначення її інтерактивної, нелінійної складової як «блогової україніки», а простору її формування, відповідно, як «української блогосфери».

У *п'ятому розділі* виявлено та систематизовано основні мережеві ідентичнісні маркери в діяльності сучасних бібліотек, розглянуто інформаційно-комунікативний потенціал бібліотек у процесі реалізації ідентичнісних практик за різними напрямками соціокультурної діяльності в інтерактивному просторі.

На особливу увагу заслуговує доведення дисертанткою важливості такого явища як конкуренція культурних смислів в інтерактивному просторі, розвиток системної політики щодо символічного позиціонування України в інформаційному просторі – як національному, так і глобальному (С. 284).

Це ще раз обумовлює зростання ролі інституцій, що виступають хранителями колективної пам'яті людства – бібліотек, музеїв, архівів, останнім часом – їх віртуальних представництв чи спеціальних проєктів (С. 294). Проте зміст цього розділу бажано було б ілюструвати прикладами бібліотечних ідентичнісних практик, зокрема національного і регіонального спрямування, та відобразити приклади такого дискурсу у додатках до роботи.

Дослідження участі бібліотек у виробленні, модернізації, реалізації історичної пам'яті та політики пам'яті в електронному середовищі дозволило виявити інтерактивні інтернет-практики комеморації та обґрунтувати зростання ролі цифрових ресурсів, зокрема – соціальних медіа, що виступають потужним джерелом залучення громадянської активності, зокрема і у дискурсі національної пам'яті. Виявлені та охарактеризовані культурні проєкти установ пам'яті, що базуються на готовності користувачів активно генерувати власний контент, дозволили зробити прогноз щодо зростання таких колаборативних розробок у майбутньому.

В якості важливого результату дисертаційного дослідження слід розглядати обґрунтування нового бачення ролі бібліотеки у регіональній та локальній інтерактивній комунікації – як відображення особливостей регіональної самоідентифікації та трансляції образу регіону; підтримки і поширення соціальних ініціатив, впливу на реалізацію культурної політики, «довготривалого вкорінення у культурному просторі та громадській свідомості» (С. 326).

Перспективи бібліотек як учасників символічної репрезентації національної ідентичності в інтернет-просторі обумовлюється механізмами відбору тих образів, дій і явищ, що набувають символічного капіталу. Бібліотеки як учасники інтернет-дискурсу розглядаються як носії і

транслятори, зокрема, і в інтерактивному просторі, цінностей, засвоєних у процесі соціалізації, та є учасниками трансформацій і модифікацій (відбору для збереження чи забування, фіксації у повторюваних практиках) нових цінностей.

У висновках дисертації, що є логічним завершенням викладу найважливіших наукових і практичних результатів, сконцентровано відповіді на ключові питання дослідження та продемонстровано самостійність мислення здобувача наукового ступеня, її вміння вирішувати наукові проблеми.

Автореферат адекватно відображає зміст, структуру, основні результати і висновки дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, визначаючи його безсумнівну новизну, теоретичну й практичну значимість, слід вказати на деякі недоліки та висловити побажання.

Цілий блок питань виникає у зв'язку з трактуванням базового поняття дослідження «бібліотечні ідентичнісні практики».

1. У тексті роботи зустрічаємо різні поняття – «ідентичнісні бібліотечні практики» (С. 108 та ін.) та «бібліотечні ідентичнісні практики». Виникає питання, це дві різні системи практик, де у першому випадку існує певна глобальна система ідентичнісних практик, де бібліотечні є лише одним із складників, або ж, у другому випадку йдеться про систему різноманітних практик саме бібліотеки як соціального інституту, де бібліотечні *ідентичнісні* практики лише частина серед інших. Або ж це синонімія, яку використовує авторка.
2. У висновку 3, окрім іншого зазначено, що «бібліотечними ідентичнісними практиками» автором пропонується вважати такі комунікативні дії, які пов'язані з формуванням, закріпленням, виявом чи трансформацією суб'єктивного відчуття приналежності до спільноти (ідентичності), ініціатором, організатором або учасником яких виступають бібліотеки. Отже виникає запитання, бібліотечні

ідентичнісні практики не обов'язково пов'язані із національним наративом або національним контекстом ідентичності? Контекст / наратив може бути наднаціональним або галузевим?

3. Як можна класифікувати «бібліотечні ідентичнісні практики» з тим, щоб як найповніше відобразити предмет дослідження, який визначено як «конструювання, трансформація, кумуляція, збереження, дослідження та трансляція бібліотеками національного ідентичнісного дискурсу мережевого інтерактивного середовища»?
4. Чи існує взаємозв'язок між представленою у розділі 2 систематизацією ідентичнісних практик мережевої взаємодії за інституційним принципом (професійні, сімейні, регіональні, національні практики), сферами життя (соціальні, духовні, політичні), видами діяльності (дискусійні, рекомендаційні, колаборативні, ігрові, рольові, флешмоби, практики карнавалізації) (С. 175) та представленими у розділі 5 мережевими ідентичнісними маркерами?
5. І в тексті автореферату (С. 9), і відповідно в тексті дисертації, авторкою наголошується на трансляції бібліотеками актуальних соціокультурних і політичних смислів (С. 131 та ін.), саме на це спрямована участь бібліотек у практиках пам'яті – створення спільних спогадів через вироблення ритуалів увічнення (вшанування, святкування тощо) певних постатей, пам'ятних дат тощо. Як вписується у цю концепцію діяльність бібліотек з конструювання та поширення наукового наративу, наукових ідей? Це складова соціокультурних смислів або ж окрема практика? Адже практика науково-інформаційної та науково-аналітичної діяльності багатьох бібліотек світу, зокрема і українських, свідчить про успішність цифрових проєктів наукової спадщини та проєктів, що засвідчують сучасні дослідницькі пріоритети цих країн.

Також виникли певні зауваження, щодо стилістики тексту та формування додатків до дисертаційного дослідження. Авторкою зроблено великий акцент на дослідженні мережевого середовища як простору самоідентифікації, блогосфери, ігрофікації і це сформувало, на жаль, не пов'язану з предметом дослідження систему додатків, де ми не зустрічаємо ілюстрації або ж результатів дослідження бібліотечних ідентичнісних практик, проте велика кількість прикладів різноманітного політичного та соціокультурного мережевого дискурсу.

Звертаємо увагу і на мовно-стилістичні особливості тексту, які подекуди ускладнюють сприйняття основної думки автора. Наприклад, фраза «радянські бібліотеки були учасниками ідентичнісних практик, більше того – інструментом радянської «політики ідентичностей», тобто моделювання бажаної ідентичності – ідентичності радянської людини із її належністю до «радянського народу» (С. 122), де 3 рази використаний прикметник «радянський», 4 рази модифікації слова «ідентичність» є прикладом тавтології, а не наукової доказовості. І те, що для художнього тексту такий прийом міг стати перевагою, для наукового є помилкою.

Надзвичайно активно авторка послугується термінами із медіазнавства – «медіаконтент», «медіакритика», «медіа-конвергенція», «конвергентні медіа», «трансмедіа» тощо, що підтверджує міждисциплінарність здійсненого Ю.М. Половинчак дослідження. Дисертантка використовує притаманні медіазнавству методи – дискурс-аналізу, багатоаспектно досліджує різноманітні комунікативні практики.

І це не є недоліком дослідження, а радше свідченням коеволюції сучасного бібліотекознавства і сучасного медіазнавства, яке претендує на сьогодні на статус метанаукової дисципліни і проникає у різні суміжні галузі досліджень.

Висловлені зауваження не є принциповими і не впливають на загальну високу оцінку виконаного дослідження. Дисертація Половинчак Юлії Миколаївни «Бібліотека в системі мережевих інтерактивних практик формування національної ідентичності», безумовно, є самостійним, завершеним дисертаційним дослідженням, у якому отримано вагомі науково обґрунтовані результати, вирішено важливу для бібліотечної теорії і практики проблему ролі бібліотеки у формування національної ідентичності в сучасних інформаційно-комунікаційних процесах.

Дисертаційне дослідження Ю. М. Половинчак «Бібліотека в системі мережевих інтерактивних практик формування національної ідентичності», відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №657 (зі змінами, внесеними згідно Постанови КМУ №656 від 19.08.2015 р., №1159 від 30.12.2015 р. та №567 від 27.07.16 р.), спеціальності 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство, профілю спеціалізованої вченої ради Д 26.165.01 у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського НАН України. Його автор, Половинчак Юлія Миколаївна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

Офіційний опонент:

доктор наук із соціальних комунікацій,
старший науковий співробітник,
завідувач кафедри бібліотекознавства
та інформології
Київського університету
імені Бориса Грінченка

О. В. Воскобойнікова-Гузева

